

กลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

Strategies for Information Technology Promotion for Learning Management of Schools Under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 1 and 2

สมชาย ศรีสุข¹, สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส² และ อติเรก พันเชื้อว³

Somchai Srisuk¹, Suphaphon Phongphinyo-ophat² and Adireg Funkeaw³

สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Administration and Development Strategy, Kamphaeng Phet Rajabhat University

Email: sumsee966@gmail.com

Received April 24, 2022; **Revised** December 20, 2022; **Accepted** December 25, 2022

Abstract

The objectives of this research and development were 1) to study conditions, problems, and factors; 2) to develop strategies; 3) to evaluate strategies for promoting the use of information technology for learning management of basic educational institutions under the Office of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 1 and 2. There were three stages of research methodology: (1) to study the condition, problems, and factors using the questionnaire with a sample of 560 people and a group discussion of 17 people; (2) to develop a promotion strategy by analyzing documents. The method was used to interview 12 people from 3 schools, small, medium, and large, and to draw up a strategy. By 17 and the consistency of strategy was examined by nine expert-based seminars (3) to evaluate the developed strategies. Using the method of interviewing 17 people. The results of the research showed that 1) conditions, problems, and factors were encouraged and given opportunities for teachers to perform their work by using information technology in the operational planning meetings. But there is insufficient information for planning and a lack of a manual for collecting information for monitoring and evaluating the project. But educational institutions also promote factors related to the use of information technology by building networks systematically and

effectively. 2) Strategies to promote include 4 visions, 4 missions, 4 goals, 4 strategic issues, 9 strategies, 29 indicators, and 64 measures, and 3) Strategic assessment results in Consistency, suitability, feasibility, and usefulness

Keywords: Strategy; Promotion; Using Information Technology to Manage Learning; Basic Educational Institutions

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัย 2) พัฒนากลยุทธ์ 3) ประเมินกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวิธีการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัย ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 560 คน และการสนทนากลุ่ม (2) พัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมโดยการวิเคราะห์เอกสาร และใช้วิธีการสัมภาษณ์ 12 คน จาก 3 โรงเรียน ที่มีขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และจัดทำร่างกลยุทธ์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และตรวจสอบความสอดคล้องของกลยุทธ์โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (3) ประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ ปัญหา และปัจจัย มีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชุมวางแผนปฏิบัติงาน แต่มีข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนไม่เพียงพอ ขาดคู่มือรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการที่ชัดเจน แต่สถานศึกษาก็ส่งเสริมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 2) กลยุทธ์ในการส่งเสริม ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ, 4 เป้าประสงค์, 4 ประเด็นกลยุทธ์, 9 กลยุทธ์, 29 ตัวชี้วัด และ 64 มาตรการ 3) ผลการประเมินกลยุทธ์ มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การส่งเสริม; การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทนำ

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้เป็นวิทยาการสมัยใหม่ในการบริหารจัดการอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในองค์กรแล้ว สมาชิกหรือบุคคลในองค์กรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรก้าวหน้าไปด้วยดี การบริหารจัดการจึงพยายามหาวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งการยอมรับและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารและผู้อยู่ในองค์กร (Soontrayuth, 2008) สื่อการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากในการส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยและความสนใจ และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ช่วยให้สื่อน่าสนใจมากขึ้น ตลอดจนสื่อช่วยครูให้มีเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น (Sangkaew, 2022) สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้คุณลักษณะด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล และความปลอดภัยทางดิจิทัล (Photibuatong & Surungkapirot, 2022) โดยผ่านการบริหารด้านระบบ โครงสร้าง และกระบวนการการทำงาน สนับสนุนวิสัยทัศน์

และด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Sitthipongsakul & Intarak, 2022) จะเป็นการเตรียมการและการวางแผนไว้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีระบบและกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการเตรียมการและการวางแผนในการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนมีศักยภาพคุณภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่จะเป็นกำลังของชาติที่ดีและมีศักยภาพในอนาคต ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาในระดับต่าง ๆ (Nookung & Chusuwat, 2022)

จากการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบแรกในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 ของสถานศึกษาจำนวน 30,010 แห่ง พบว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มาตรฐานความรู้ ความสามารถทางวิชาการ 3 มาตรฐาน โดยเฉลี่ยมีเพียงร้อยละ 10.4 -24.0 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ส่วนเรื่องผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีเพียงร้อยละ 10.4 ส่วนเรื่องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ 11.4 และนักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องร้อยละ 24.0 ส่วนผลของการประเมินภายนอกในรอบสอง ปี พ.ศ. 2548-2551 พบว่าสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวน 22,425 แห่ง มีร้อยละ 79.7 ที่ได้มาตรฐาน และร้อยละ 20.3 ที่ต้องได้รับการพัฒนา นอกจากนี้ผลการประเมินภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 รอบแรกในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 มีโรงเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 35.85 ระดับพอใช้ร้อยละ 60.61 และระดับปรับปรุงร้อยละ 3.54 ส่วนการประเมินรอบสอง ช่วงปี พ.ศ. 2549-2553 ผลพบว่า โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานการประเมินระดับดีมากร้อยละ 5.26 ระดับดีร้อยละ 58.61 และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานร้อยละ 36.13 ซึ่งไม่ผ่านการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียนและด้านที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, 2013)

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ จึงเป็นปัญหาและมีความซับซ้อนอย่างมากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในเชิงปฏิบัติ ความสำเร็จในกิจกรรมหรือภารกิจ หรือการดำเนินงานเพื่อการบริหารบุคลากรในสถานศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กรและรวมถึงผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 และเขต 2 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สามารถนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดและสนอง ตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 1 และเขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 3,596 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 360 คน 2) ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 3,208 คน 3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 560 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 186 คน 2) ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 344 คน 3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 30 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม จำนวน 17 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 1 และเขต 2

ขอบเขตด้านระยะเวลา เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2565

ทบทวนวรรณกรรม

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้

เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล และประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นการพัฒนาคู่มือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นที่นิยมประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน (Iamsiriwong, 2017) และในส่วนของสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ จนอยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ หรือนำไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสถาบันการศึกษา มีกระบวนการในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมประสานงาน ให้หน่วยงานต่าง ๆ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการดำเนินงานในสถาบันการศึกษา (Ministry of Education, 1999) เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลสำคัญโดยการจัดเก็บเข้าระบบสารสนเทศ ได้แก่ แผนงาน/โครงการ หลักสูตรของสถาบัน การศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศการสอน ระบบประกันคุณภาพ สื่อเทคโนโลยี โดยภายในห้องเรียนห้องปฏิบัติการและจุดบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายทั่วถึงภายในสถาบันการศึกษา มีอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ที่จำเป็น และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งมีการดูแลบำรุงรักษาอย่างเป็นระบบ (Suanpang, 2009) เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างสรรค์ผลงานจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม (Nuansakul, 2008) สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามแนวทางของจริยธรรมที่ดีงาม (Damnoen et al., 2021) หรือเพิ่มเติมลักษณะเด่นของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป (Phumpongkhochasorn et al., 2021)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 จำแนกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 186 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 344 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 1.2 จัดสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวน 1 ครั้ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ผู้บริหาร ในสถานศึกษา จำนวน 6 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 3 คน รวมจำนวน 17 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 จำแนกเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 2.1 ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จโดยการวิเคราะห์เอกสาร โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2.2 การสัมภาษณ์ ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 3 คน และหัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 3 คน รวมจำนวน 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2.3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการยก่างกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 จำแนกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 2.3.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) ครั้งที่ 1 จำนวน 17 คน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 8 คน ครูผู้สอน ในสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 2 คน ขั้นตอนที่ 2.3.2 ยก่างกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 โดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) ครั้งที่ 2 จำนวน 17 คน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 8 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 2 คน ขั้นตอนที่ 2.4 ตรวจสอบกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ในด้านความสอดคล้อง (Consistency) ความเหมาะสม (Propriety) โดยจัดสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความสอดคล้อง (Consistency) ความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็น

ประโยชน์ (Utility) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 จากการใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้ผลสรุปดังนี้

1.1 สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้

1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา ได้ปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการด้านบุคลากรด้านงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไป และใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุมาตรฐานการศึกษา

2) ด้านการปฏิบัติตามแผน สถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา ได้ปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติตามแผนการบริหารงานวิชาการโดยมีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือในการนำโครงการทางวิชาการไปปฏิบัติเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

3) ด้านการประเมิน สถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินการบริหารงานวิชาการ

4) ด้านการปรับปรุง สถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมในการปรับปรุงจากผลการประเมินการบริหารงานวิชาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมตามความถนัดของผู้เรียนและความต้องการ ของชุมชน พร้อมทั้งการปรับปรุงและพัฒนา สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อจัดการศึกษา

1.2 ปัญหาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า

1) ด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย และเมื่อจำแนกตามรายการ พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนมีไม่เพียงพอได้แก่ สถานศึกษาขาดข้อมูลความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถในการวางแผน เนื่องจากต้องใช้เวลามากในการดำเนินการส่งผลให้มีข้อเสนอแนะต่อการวางแผนที่มากพอ

2) ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า สถานศึกษาขาดปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสถานศึกษามีปัจจัยที่ใช้ในการจัดทำห้องปฏิบัติการ สำหรับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ไม่เพียงพอผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษามีสมรรถนะการบริหารจัดการการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ น้อย

3) ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า สถานศึกษาขาดคู่มือรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ สถานศึกษาขาดระบบที่ชัดเจนในการติดตาม และประเมินผล การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ผู้บริหารในสถานศึกษา ประเมินผลการบริหารจัดการเครือข่ายการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ไม่ได้

4) ด้านการปรับปรุงและการพัฒนา พบว่า ระบบและกลไกการพัฒนาเครือข่ายการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ยังไม่ชัดเจน สถานศึกษามีปัจจัยที่ใช้ปรับปรุงโครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ไม่เพียงพอ ผู้บริหารในสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า

1) ด้านโครงสร้างจำแนกตามรายการ พบว่า สถานศึกษากำหนดนโยบายการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ที่สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติสถานศึกษาจัดทำคู่มือ/ขอบข่ายการปฏิบัติงานการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ และสร้างเครือข่ายการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ชัดเจนเหมาะสม

2) ด้านระบบบริการ จำแนกตามรายการ พบว่า สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมให้บริการสถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ในการให้บริการกับผู้เกี่ยวข้อง

3) ด้านบุคลากร จำแนกตามรายการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษา มีความรู้และทักษะในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีฯ ผู้บริหารในสถานศึกษาทุกระดับบริหารงานการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศฯ อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และศิษย์เก่าสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ

4) ด้านงบประมาณ จำแนกตามรายการ พบว่า สถานศึกษาบริหารงบประมาณตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาระดมทรัพยากรแหล่งทุนที่หลากหลายในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ

5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ จำแนกตามรายการ พบว่า สถานศึกษามีแผนบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการใช้ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ สถานศึกษาส่งเสริมและกำกับให้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศฯ อย่างคุ้มค่า และสถานศึกษาดูแลบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการใช้ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

6) ด้านบริหารจัดการ จำแนกตามรายการ พบว่า สถานศึกษาวางแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ สถานศึกษามีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีการปรับปรุงและรายงานผลและเผยแพร่การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ แก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

7) ด้านการเมืองและกฎหมาย จำแนกตามรายการพบว่า นโยบายรัฐบาลส่งเสริมให้มีการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศฯ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการควบคุมและส่งเสริมการใช้มากขึ้น

8) ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายการพบว่า งบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สนับสนุนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ มีให้กับสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

9) ด้านเทคโนโลยี จำแนกตามรายการ พบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย มีคุณภาพกับรูปแบบการนำไปใช้งานที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศมีราคาเหมาะสมสามารถจัดหามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

และ 10) ด้านสังคมและวัฒนธรรมจำแนกตามรายการพบว่า หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น สังคมให้การสนับสนุนสถานศึกษาที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ได้จากการนำผลในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้จากแบบสอบถาม และข้อมูลเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่ประสบความสำเร็จ โดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์

1) การวางแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จสถานศึกษาดำเนินการ มีดังนี้ จัดประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานโดยการใช้กระบวนการ PDCA จัดเตรียมคู่มือ จัดทำโครงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ จัดการสำรวจความต้องการตามความจำเป็น จัดหาวัสดุอุปกรณ์การใช้งานและการบำรุงรักษา จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มาร่วมดำเนินการ จัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2) การดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาดำเนินการดังนี้ แต่งตั้งบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งมอบหมายงานให้กับครูผู้สอนในสถานศึกษา สร้างความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมให้บุคลากรการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างเต็มความรู้ความสามารถ การสำรวจวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา การให้บริการแก่บุคลากรในโรงเรียน และผู้มาขอความอนุเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

3) การติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้ จัดประชุมเพื่อการวางแผนติดตามและประเมินผล จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผล ศึกษาและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาวิเคราะห์หาแนวทางยกระดับให้สูงขึ้น และนำข้อมูลมาใช้ในการรายงานผล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ที่ได้รับจากการประชุมสัมมนา ผู้บริหารในสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างเครือข่ายในการติดตามและประเมินผล

4) การปรับปรุงและการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้ สำรวจวัสดุอุปกรณ์ ปรับซ่อมแซมให้วัสดุอุปกรณ์พร้อมใช้งานตลอดเวลา วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น จัดระบบและกลไกการพัฒนาเครือข่ายที่มีความชัดเจนเหมาะสม ส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรมและจัดหาวัสดุ

อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานสร้างเสริมผู้บริหารทุกระดับให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

2.2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ได้วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และสถานการณ์หรือตำแหน่งทางกลยุทธ์ อยู่ในตำแหน่งการปรับตัว (Question) และจัดทำร่างกลยุทธ์โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา ในด้านวางแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้
- 2) พัฒนาระบบการจัดทำแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วม
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้
- 4) พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้
- 5) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้
- 6) พัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้
- 7) เสริมสร้างกลไก การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
- 8) สร้างระบบและกลไกการกำกับติดตามการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- และ 9) เสริมสร้างการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการประเมินกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ และตัวชี้วัด อยู่ในระดับมากที่สุด และกลยุทธ์มีความสอดคล้องกับมาตรการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปได้ว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการวางแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา ในด้านวางแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนาระบบการจัดทำแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Saritwanich (2003) ที่กล่าวถึงการกำหนดแผนกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) ว่าเป็นขั้นตอนของการวางแผนสำคัญที่จะเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่จะบอกทิศทางขององค์กร กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ที่จะใช้ในการแข่งขัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kitchainukul (2006) ที่กล่าวถึง สิ่งที่ต้องทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติ คือการเสริมสร้างทักษะโดยการฝึกอบรมการพัฒนาแผนกลยุทธ์ซึ่งการฝึกอบรมจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความเข้าใจถึงลักษณะของแผนเชิงกลยุทธ์ที่ดี และวิธีการในการพัฒนาแผนกลยุทธ์ที่ดี และเป็นการนำเสนอเครื่องมือทางการบริหารต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับการดำเนินการตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ และ 3) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Phakphaswivat (2008) กล่าวถึงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า ในขั้นตอนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) ภายหลังจากที่ได้มีการตัดสินใจในการกำหนดกลยุทธ์และทิศทางในการพัฒนา หรือที่เรียกว่า “ทิศทางกลยุทธ์” (Strategic Direction) จะมาสู่ขั้นตอนที่ 3 ของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นขั้นตอนที่จะมีการวางแผนใช้ทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน กำหนดบุคลากร หรือการสร้างโรงงาน หรือเครือข่าย นอกจากนั้นยังหมายถึงขั้นตอนของการจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมเพื่อสามารถนำเอาแนวทางหรือกลยุทธ์ที่ได้ตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติได้ดี ในขั้นตอนนี้ยังหมายถึงองค์ประกอบในการจัดแบ่งโครงสร้างองค์กรรวม ทั้งการกำหนดระบบในการบริหาร ตลอดจนการกำหนดระบบเกี่ยวกับสารสนเทศ และอีกทั้งการสร้างค่านิยมหรือวัฒนธรรมขององค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ Saritwanich (2003) ที่กล่าวถึงการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) ไว้ว่า ขั้นตอนนี้จะเน้นการวางแผนดำเนินงานและการนำแผนงานต่าง ๆ นั้นไปปฏิบัติ แต่การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ให้บรรลุผลก็ต้องเตรียมความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ คือปัจจัยด้านบุคลากร โครงสร้างขององค์กร ระบบงานต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัตินั้นบังเกิดผล

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ และ 2) เสริมสร้างกลไก การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chamornman et al. (2010) ซึ่งกล่าวถึงมาตรฐานของการประเมินผลภายในว่า ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านประโยชน์จากการประเมิน (Utility Standard) ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการประเมินอย่างรู้ เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงดำเนินงานได้จริง โดยเฉพาะถ้าสามารถให้ข้อมูลช่วยในการ

ปรับปรุงตนเองได้ในระดับบุคคล เช่น นักเรียน ครู ผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากขึ้น 2) มาตรฐานด้านเป็นไปได้ (Feasibility Standard) วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น ไม่ก่อให้เกิดผลเสียให้กับผู้ให้ข้อมูล 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องสามารถวัดตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัดได้จริง มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด แหล่งผู้ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง วิธีการวิเคราะห์และการเสนอผลการประเมินถูกต้อง และผลการประเมินมีความเป็นปรนัย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Phakphaswivat (2008) ที่กล่าวถึง การประเมินกลยุทธ์หรือทางเลือกที่เหมาะสม (Strategy Evaluation) ว่าจำเป็นที่จะต้องพิจารณาบนพื้นฐานของเกณฑ์ 3 ประการ ประกอบด้วย พื้นฐานของความเหมาะสม (Suitability) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และการยอมรับขององค์กร (Acceptability) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Saritwanich (2003) ที่ได้กล่าวถึงการติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) ว่าเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในแผนกลยุทธ์ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสม

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การปรับปรุงการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) สร้างระบบ และกลไกการกำกับติดตามการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ 2) เสริมสร้างการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kitchainukul (2006) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการปรับปรุง เพื่อให้กระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์เกิดประสิทธิผลตามที่ต้องการ ได้แก่ 1) ตรวจสอบกระบวนการที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์การสอบถามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญ คือ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน และบุคลากรในการวางแผน เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติของการวางแผนที่มีในปัจจุบัน ได้แก่ คุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ มีกระบวนการที่ดีในประเด็นต่าง ๆ หรือพิจารณาในแนวทางเลือกใหม่หรือไม่อย่างไร 2) กลุ่มวางแผน กลยุทธ์ทำการกำหนดขั้นตอนของกระบวนการวางแผนขึ้นใหม่ เมื่อได้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ผู้บริหารจำเป็นต้องให้การสนับสนุนและควรกำหนดให้เป็นโครงการของหัวหน้ากลุ่มงาน บุคลากร และผู้มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) ทำการทดลองปฏิบัติด้วยกระบวนการที่ออกแบบใหม่ ต้องอาศัยการปฏิบัติและปรับแต่ง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และเหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ทั่วทั้งองค์กร 4) สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจกับการปฏิบัติ คือการเสริมสร้างทักษะโดยการฝึกอบรมการพัฒนาแผนกลยุทธ์เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจถึงลักษณะของแผนเชิงกลยุทธ์ที่ดี

การประเมินกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phetchaboon, Wongnaya & Sompongdam (2013) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ผลการวิจัยพบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การประเมินวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ และกลยุทธ์ ของกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการพัฒนางานกลยุทธ์ที่เหมาะสมครอบคลุมถูกต้องและครบถ้วนตามกระบวนการ ได้แก่ การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบยืนยันข้อมูลโดยกระบวนการสนทนากลุ่ม จากนั้นนำข้อมูลไปสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้จากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ แล้วนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อยกร่างกลยุทธ์และตรวจสอบกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำกลยุทธ์ที่ได้ไปประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Phakphaswivat (2008) กล่าวถึง กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมด 3 ประการ คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ส่วนกระบวนการสร้างกลยุทธ์ขององค์กรมีเทคนิควิธีการสร้างกลยุทธ์ คือ การกำหนดภารกิจการประเมินสภาพภายใน องค์กรและสภาพแวดล้อมองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Bateman & Snell (1999) กล่าวถึงขั้นตอนของการบริหารกลยุทธ์ต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กร

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนางานกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ 3) ประเมินกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ มี 4 ด้าน (1) ด้านการวางแผน (2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (3) ด้านการประเมิน (4) ด้านการปรับปรุง 2) ปัญหา การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ มี 4 ด้าน (1) ด้านการวางแผน (2) ด้านการดำเนินงานตามแผน (3) ด้านการติดตามและประเมินผล (4) ด้านการปรับปรุงและการพัฒนา 3) ปัจจัยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มี 10 ปัจจัย (1) ปัจจัยด้านโครงสร้าง (2) ปัจจัยด้านระบบบริการ (3) ปัจจัยด้านบุคลากรของสถานศึกษา (4) ปัจจัยด้านงบประมาณ (5) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (6) ปัจจัยด้านบริหารจัดการ (7) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (8) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (9) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (10) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

2) กลยุทธ์ในการส่งเสริม ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ, 4 เป้าประสงค์, 4 ประเด็นกลยุทธ์, 9 กลยุทธ์, 29 ตัวชี้วัด และ 64 มาตรการ

3) ผลการประเมินกลยุทธ์ มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาวเพชร ควรมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีความรู้และทักษะในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาวเพชร เขต 1 และเขต 2

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยทั่วไป สามารถนำกลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาวเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

ผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษาสามารถนำข้อค้นพบในงานวิจัยเป็นแนวทางหรือประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของตนเองและสถานศึกษา

1.4 ข้อเสนอแนะต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษาสามารถนำข้อค้นพบในงานวิจัยเป็นแนวทางหรือประยุกต์ใช้และให้ความรู้หรือข้อมูลที่จำเป็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และนำกลยุทธ์ดังกล่าวซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

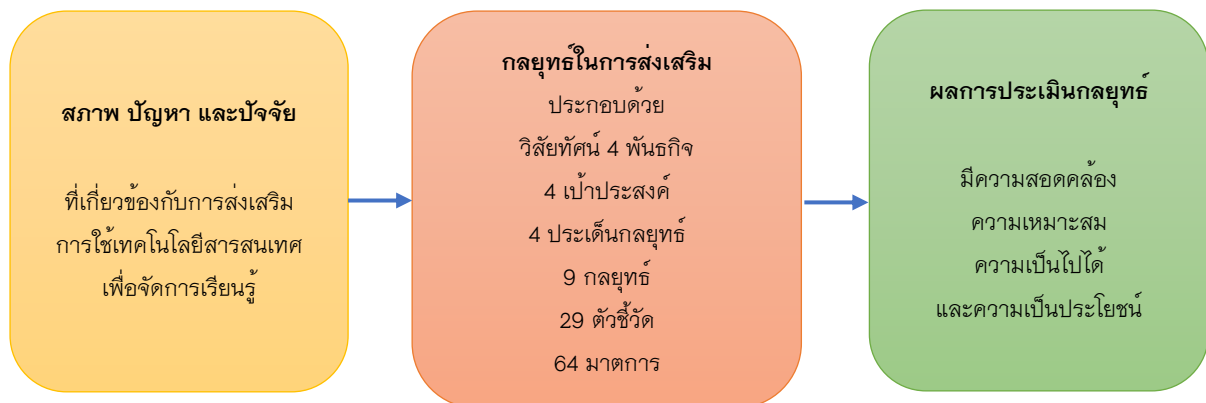
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาวเพชร เขต 1 และเขต 2 เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาวเพชร เขต 1 และเขต 2 ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการนำกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาวเพชร เขต 1 และเขต 2 ของสถานศึกษาที่นำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาเป็นลำดับต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

References

- Bateman, T.S., & Snell, S.A. (1999). *Management* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Chamornman, U. et al. (2010). *Control, Measurement, Assessment and Knowledge Management*. Chulalongkorn University.
- Damnoen, P. S., Chansongpol, T., Hirunburana, W., & Somthawinpongsai, C. (2021). Development of Student Characteristics in Accordance with the Nawaluk Framework of the Buddhist Intragation of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 6(2), 196–205.
- Iamsiriwong, O. (2017). *System Analysis and Design*. SE-EDUCATION.
- Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1. (2013). *Fiscal Year 2019 Action Plan*. Kamphaeng Phet, Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1.
- Kitchainukul, T. (2006). *How do Organizations have a Good Strategic Plan*. Retrieved from http://www.thailandindustry.com/home/TOPStory_preview.php?id=40§ion=8&rcount=Y
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970) Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- Ministry of Education. (1999). *Guidelines for the Implementation of Educational Reforms of the Ministry of Education*. Teachers Council of Thailand Printing House.

- Nookung, P., & Chusuwan, R. (2022). Strategies for Education Management Next normal: The Next normal of Education Management to Develop the Quality of Learners. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 5(3), 776–789.
- Nuansakul, W. (2008). *Documents for Training Courses. Non-Linear Video Editing, Class 9 “Integrating Video with Other Electronic Media”*. Educational Technology Department, Office of Academic Resources Ubon Ratchathani University.
- Phakphaswiwat, S. (2008). *Strategic Management*. (18th ed.). Amarin.
- Phetchaboon, C., Wongnaya, S., & Sompongdam, C. (2013). Strategies for Internal Quality Assurance System of Primary Schools Under Kamphaengphet Primary Educational Service Area 1 and 2. *Journal of Education Naresuan University*, 15(1), 70–79.
- Photibuatong, T., & Surungkapiprat, J. (2022). Approaches for Academic Management Development of Secondary Schools According to The Concept of Digital Intelligence. *Journal of Educational Management and Research Innovation*, 4(2), 127–140.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprateep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 75–86.
- Sangkaew, K. (2022). A Development of Instruction to Enhance Comprehensive Reading and Critical Thinking of Matthayom 3 in The Secondary Educational Service Area Samut Sakhon Samut Songkham. *Journal of Educational Management and Research Innovation*, 4(2), 93–106.
- Saritwanich, S. (2003). *Strategic Management, Concepts and Theories* (2nd ed.). Thammasat University.
- Sitthipongsakul, B., & Intarak, P. (2022). The Administrator’s Leadership and High-Performance Organization of School under Samutsongkhram Primary Educational Service Area Office. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 5(3), 1205–1221.
- Soontrayuth, T. (2008). *Reformed Management: Theory, Research and Educational Practice*. Netikul Press.
- Suanpang, P. (2009). *Information Technology and Innovation for Knowledge Management*. SE-EDUCATION.